

[H. P. Jensen.]

holde mig fra at komme ind paa en historisk Redegørelse, idet den højtærede Undervisningsminister var saa langt inde paa en saadan, at der ikke kan siges noget nyt derom. Han brugte den Udtalelse, at man ikke kunde afgøre eller paapege, hvor meget de to Forordninger af 1814 havde betydet for Aftenskolernes Trivsel her i Landet, og det maa man sikkert give den højtærede Minister Ret i. Men at Aftenskolebevægelsen i den sidste Menneskealder har været af overmaade stor kulturel Værdi for vort Land, kan der ikke tvistes om. I 90erne dannedes de første Foreninger af Aftenskoler. Man søgte indenfor enkelte Amter at faa saadanne Aftenskoleforeninger oprettet for at skabe bedre Kaar for Aftenskolerne. Disse Foreninger døde lidt efter lidt hen, saaledes at der ikke blev nogen rigtig Forbindelse mellem Skolerne. Hver Skole arbejdede for sig selv, som den bedst syntes, den kunde, uden nogen Forbindelse med andre Skoler. Først i dette Aarhundredes Begyndelse blev der oprettet Aftenskoler i Købstæderne. Det medførte hurtigt et Samarbejde, saaledes at Skolerne ved Henvendelse til Ministeriet fik en ganske lille Konto paa Finansloven til Støtte for deres Arbejde. Jeg vil hævde, at Lærerstaben i Aftenskolerne baade paa Landet og i Byerne har gjort et meget stort og nyttigt Arbejde. Jeg skal ikke unnlade at understrege, at jeg tror, at Landsbyskolelærerne her har gjort et meget uegennyttigt Arbejde for at dygtiggøre de unge i Sognet. I 1907 stiftedes det saakaldte danske Købstadaftenskoleforbund for at støtte de bestaaende Aftenskoler i Købstæderne og arbejde paa Oprettelsen af nye, idet man saa, at der her var en Mulighed for at dygtiggøre baade de unge og de mere modne, alle dem, som havde Lyst til at besøge en Aftenskole og ikke kunde henvises til Fagskoler, og som havde Interesse af at lære forskellige Ting, bl. a. Dansk og Regning. Denne Aftenskolebevægelse blev ved at holde sig og arbejdede sig stærkere og stærkere, og det gav vel Stødet til, at der ude omkring paa Landet hævdede sig Røster for Dannelser af en Sammenslutning af Aftenskoler ude paa Landet. I 1922 tog Bestyrelsen for Købstadaftensskolerne Spørgsmaalet op og fik dannet en Forening, hvorunder baade Købstad- og Landsbyskolerne sorterer, og som fik Navnet Dansk Aftenskoleforening; det vil altsaa sige, at nu udfolder Aftenskolearbejdet sig indenfor Rammen af en fælles Forening, en Forening, hvis Bestyrelse jeg

har haft den Ære at være Medlem af i 20 Aar. Jeg har derigennem faaet rig Lejlighed til at gøre mig bekendt med det Arbejde, som udføres, og jeg har Lov til at sige, at Aftenskolernes Arbejde og Indsats som kulturel Faktor er af stor Betydning. Men jeg vil ogsaa gerne have Lov til at gøre opmærksom paa, at dette Arbejde i mange, mange Aar er blevet udført under meget vanskelige Forhold, og uden at Skoleautoriteterne i væsentlig Grad har givet til Kende, at de interesserede sig for denne Form for Undervisning. Det er først i den senere Tid, det er lykkedes at skabe større Interesse for Aftenskolesagen i al Almindelighed. Det er derfor let forstaaeligt, at jeg i Dag bringer den højtærede Undervisningsminister en Tak for Fremsættelsen af dette Lovforslag, der jo aabner vide Muligheder for Aftenskolens Trivsel og giver en fast Ramme, et fast Grundlag for det Arbejde, der skal øves, saaledes at man kan vente sig en større Vækst og Udvikling af hele denne Undervisning.

Jeg vil i denne Forbindelse ogsaa gerne fremsætte nogle Bemærkninger vedrørende afdøde Folketingsmand K. M. Klausens Kongstanke, Ungdomsskolen. Ved Ungdomsskoler forstaaer vi jo Skoler for unge fra 14 til 18 Aar, i Modsætning til Skoler, der tager Elever i alle Aldre, helt op til 60—70 Aar. Jeg har selv haft en Elev paa 63 Aar; det viser sig nemlig, at der fra alle Aldre melder sig interesserede, som gerne vil lære og mener, at man aldrig er blevet saa gammel, at man ikke kan lære noget. Til at begynde med var det den almindelige Opfattelse, at Ungdomsskolen skulde være en kommunal Skole, en obligatorisk Skole, og der er ogsaa mange Steder, hvor man har en kommunal Ungdomsskole; men der er tillige mange Steder, hvor der ingen kommunal Ungdomsskole findes, men hvor Spørgsmaalet er taget op fra privat Side, saaledes at der er en privat Ungdomsskole. Disse private Ungdomsskoler havde i sin Tid dannet en Forening for Ungdomsskoler, og den Forening virkede i nogle Aar, men følte saa af sig selv, at det maaske vilde være rigtigt, at den gik op i en højere Enhed med Dansk Aftenskoleforening. I 1927 indlemmedes saa Ungdomsskoleforeningen i Dansk Aftenskoleforening, saaledes at al den private Undervisning, der gives under denne Form, nu gives indenfor den samme Forenings Rammer. De allerfleste Skoler staaer under Foreningen og har saaledes en fast Ledelse og en Ledelse, der ofte har banket paa Ministeriets Dør og søgt at interessere Lovgivningsmagten for disse Skoler. Vi har allerede,